

ΕΘΝΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ
ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Υπό την Εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΔΕΛΤΙΟ 2/2014

Παϊδούση Χ.
Ιούλιος 2014

**Οι στατιστικές για τη Διά Βίου Μάθηση (ΔΒΜ):
η θέση της Ελλάδας ανάμεσα σε χώρες του
ευρωπαϊκού Νότου και Βορρά**

Ιούλιος 2014

1. Εισαγωγικά σχόλια

Διαχρονικά η Ελλάδα, παρουσιάζει πολύ χαμηλά ποσοστά στη συμμετοχή του πληθυσμού της 25-64 ετών σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης. Παρά το ότι, από το 2000, η ανάπτυξη των γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού μέσα από τη διαρκή εκπαίδευση-κατάρτιση αποτελεί στρατηγικό στόχο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρά τα κοινοτικά προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί και τα κονδύλια που έχουν επενδυθεί για αύξηση της συμμετοχής, οι επιδόσεις στον τομέα αυτό υπολείπονται κατά πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Πηγή : Eurostat, 2014

Με βάση τα στοιχεία της Eurostat¹ διαπιστώνεται ότι στη διάρκεια των δέκα τελευταίων ετών 2003-2013, τα ποσοστά κυμαίνονται από 1,8% (2004) το ελάχιστο έως 3,3% (2009) το μέγιστο, την ίδια περίοδο που ο ευρωπαϊκός μέσος όρος βρίσκεται ανάμεσα στο 8,4% (2003) και το 10,4% (2013) καταγράφοντας μικρή αύξηση.

Στο σύντομο αυτό ενημερωτικό σημείωμα, θα παρουσιασθεί η πορεία του ποσοστού συμμετοχής των ελλήνων 25-64 ετών σε δραστηριότητες εκπαίδευσης-κατάρτισης, εξετάζοντας

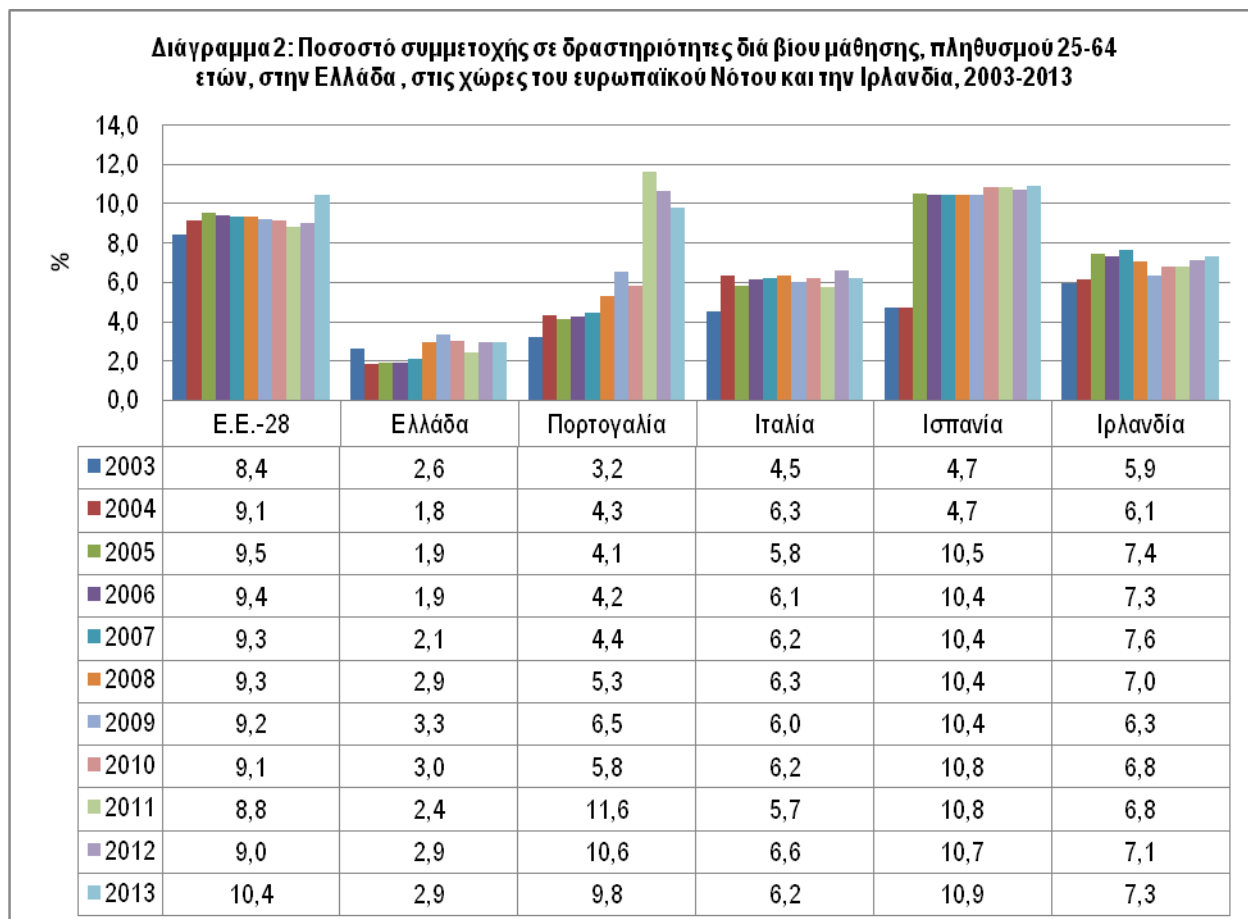
¹ Τα στοιχεία της Eurostat που χρησιμοποιούνται σε αυτή την ενημέρωση αφορούν τη συμμετοχή των ενηλίκων από 25 έως 64 ετών σε δραστηριότητες τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης-κατάρτισης και συλλέγονται στην «Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Περιλαμβάνουν, δηλαδή, τόσο την παρακολούθηση Πανεπιστημιακών μαθημάτων, όσο και προγραμμάτων και σεμιναρίων κατάρτισης κατά τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες πριν από τη διενέργεια της έρευνας.

πώς αυτά διαμορφώνονται ανάλογα με την εργασιακή κατάσταση, το φύλο και την ηλικία, αλλά και τη σχέση των ποσοστών αυτών με αντίστοιχα χωρών της Ε.Ε.-28 του Βορρά και του Νότου.

Η διαχρονική εξέλιξη των ποσοστών και η σύγκρισή τους με άλλων ευρωπαϊκών χωρών που είναι μέλη της Ε.Ε. παλαιότερα ή και νεότερα, από την Ελλάδα, δείχνει την σημαντική υστέρηση της χώρας στην κουλτούρα της διά βίου μάθησης κυρίως για τα μεγαλύτερης ηλικίας άτομα.

2. Γενική εξέλιξη

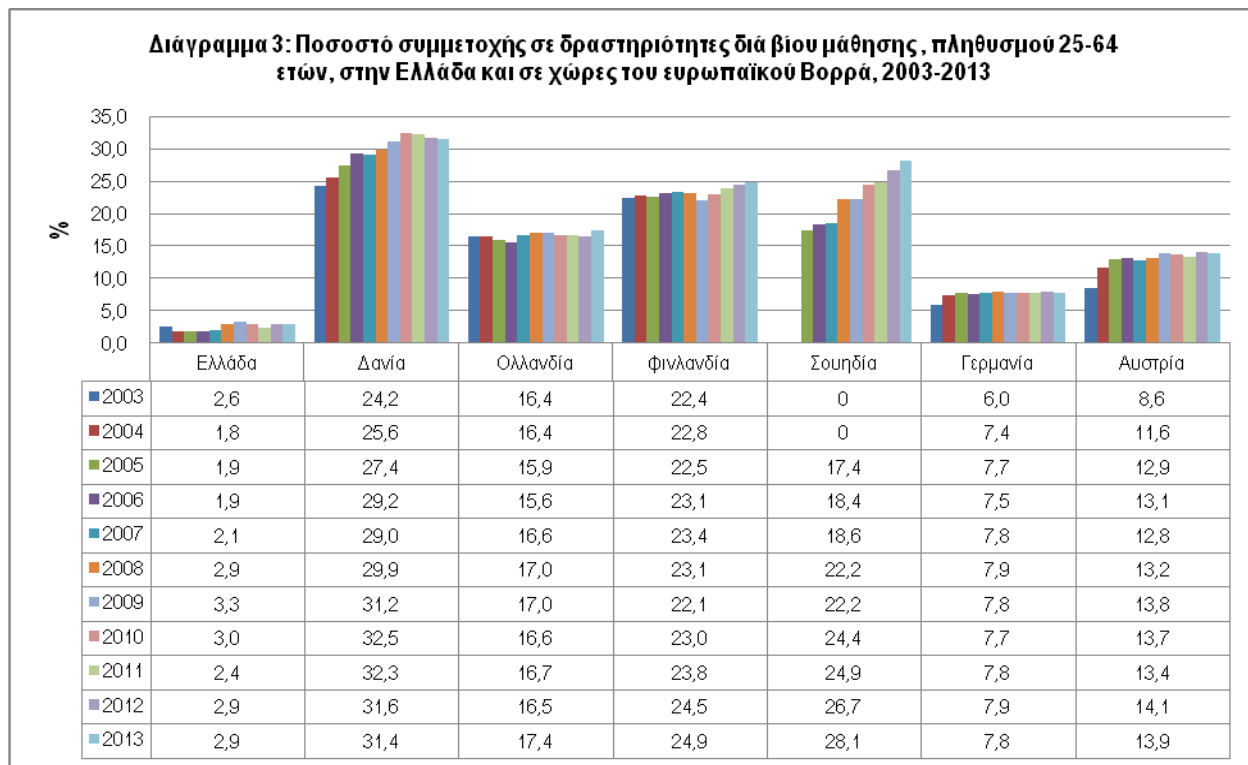
Στην Ελλάδα, το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής σε εκπαίδευση-κατάρτιση σημειώνεται το 2009 και το μικρότερο το 2004. Το 2004, χρονιά που πραγματοποιήθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, οι Έλληνες ήταν μάλλον επικεντρωμένοι στο μεγάλο αυτό αθλητικό γεγονός, ενώ το 2009, δεύτερη χρονιά της κρίσης, αγγίζει το υψηλότερο σημείο συμμετοχής της δεκαετίας.

Πηγή : Eurostat, 2014

Η σύγκριση της εξέλιξης των ποσοστών συμμετοχής σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης μεταξύ των χωρών του Νότου, καθώς και της Ιρλανδίας κατά τη δεκαετία 2003-2013, δείχνει ότι η Ελλάδα έχει τα μικρότερα ποσοστά, αλλά και διαχρονικά τη μικρότερη αύξηση σε αντίθεση, για παράδειγμα, με την Πορτογαλία ή την Ισπανία, στις οποίες η συμμετοχή σημειώνει εντυπωσιακή άνοδο. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην Πορτογαλία, κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων της ύφεσης και της πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης (2011-2013), τα ποσοστά εκτινάσσονται (διπλασιάζονται σχεδόν), ενώ στην Ισπανία παραμένουν σε σταθερά υψηλά επίπεδα, τα υψηλότερα μεταξύ των χωρών του Νότου, αλλά και υψηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Από την άλλη, τα ποσοστά στην Ιταλία και την Ιρλανδία κυμαίνονται σε μέτρια επίπεδα, αρκετά χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο των Ε.Ε.-28, αλλά σημαντικά υψηλότερα από ότι στην Ελλάδα. (Διάγραμμα 2)

Η αντίθεση μεταξύ Ελλάδας και άλλων ευρωπαϊκών χωρών ως προς τη συμμετοχή πληθυσμού 25-64 ετών στην εκπαίδευση-κατάρτιση είναι ακόμα πιο έντονη εάν συγκριθεί με χώρες του λεγόμενου Βορρά, όπως Δανία, Ολλανδία, Σουηδία, Φινλανδία (Διάγραμμα 3). Οι χώρες αυτές καταγράφουν τα υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στη διά βίου μάθηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οπότε παρατηρείται ένα πραγματικό χάσμα μεταξύ αυτών και της Ελλάδας, χάσμα το οποίο αυξάνεται αργά αλλά σταθερά.

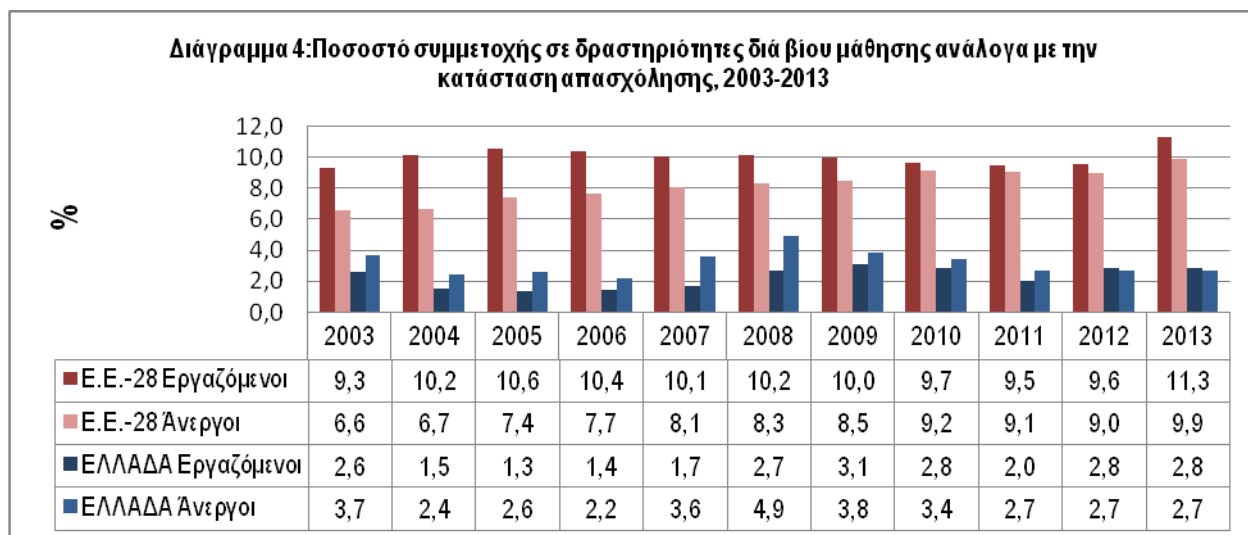
Πηγή : Eurostat, 2014

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο Διάγραμμα 3, έχει επίσης η σύγκριση των ποσοστών με χώρες όπου εφαρμόζεται με επιτυχία το σύστημα της «μαθητείας», όπως η Γερμανία και η Αυστρία. Η σύγκριση δείχνει ότι η συμμετοχή στη διά βίου μάθηση στη Γερμανία (κυρίως) και στην Αυστρία (δευτερευόντως) καταγράφει αρκετά χαμηλότερα ποσοστά από ότι στις Σκανδιναβικές χώρες. Φαίνεται ότι, Γερμανία και Αυστρία, δίνοντας έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει και το μοντέλο της μαθητείας, δεν ευνοούν την τυπική ή και μη τυπική εκπαιδευτική διαδρομή (σεμινάρια και επαγγελματική κατάρτιση), για τους άνω των 25 ετών, όσο οι άλλες χώρες.

3. Συμμετοχή σε ΔΒΜ και κατάσταση απασχόλησης

Πώς όμως διαφοροποιείται το ποσοστό συμμετοχής σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης ανάμεσα σε εργαζόμενους και ανέργους και ανά χώρα; Στην Ελλάδα, μεγάλο μέρος των ευρωπαϊκών κονδυλίων για την απασχόληση, επενδυόταν έως σήμερα, σε προγράμματα κατάρτισης για ανέργους, ενώ η εκπαίδευση-κατάρτιση εργαζομένων, δεν ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής. Και αυτό παρότι από το 1996 υπήρχε η δυνατότητα υλοποίησης προγραμμάτων μέσω του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ).

Από το Διάγραμμα 4, διαπιστώνεται ότι στο σύνολο της Ε.Ε.-28, τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής τα καταγράφουν οι εργαζόμενοι με αρκετά σημαντική διαφορά από τους ανέργους. Βέβαια είναι άξιο λόγου, ότι μεταξύ 2009-2012 η ψαλίδα μειώνεται σημαντικά, πιθανά γιατί αυξάνονται οι άνεργοι οι οποίοι επιδιώκουν τη συμμετοχή τους σε δράσεις ΔΒΜ στην προσπάθειά τους να ενταχθούν εκ νέου στην αγορά εργασίας.

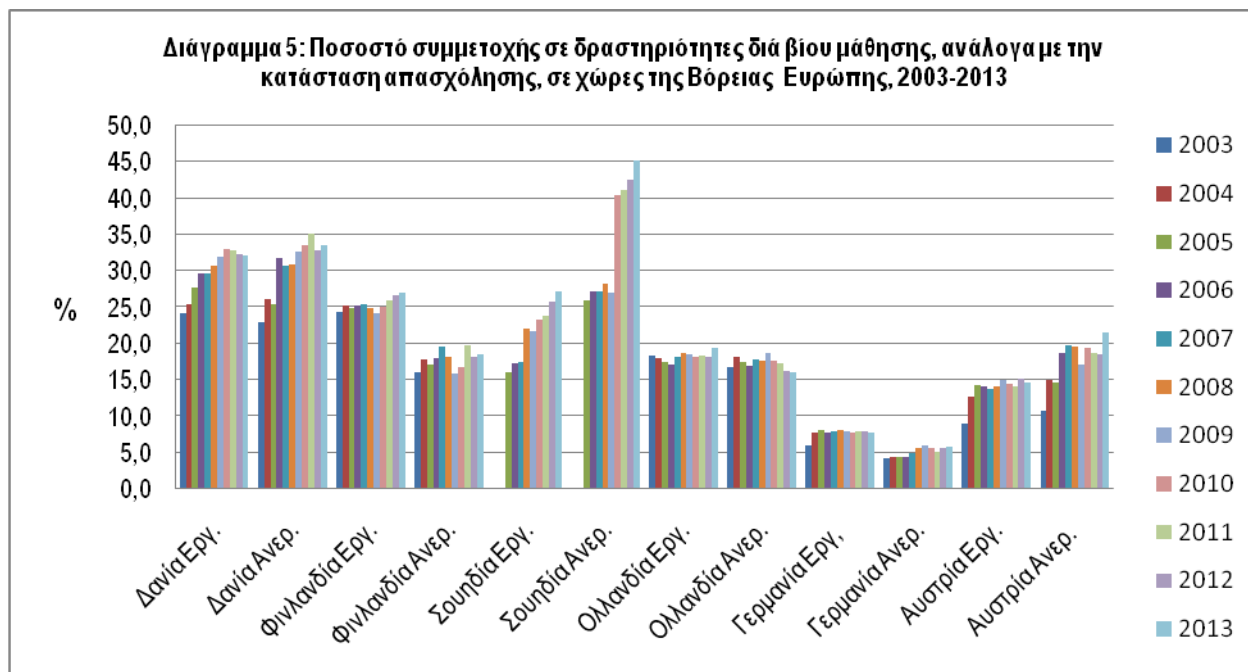
Στην Ελλάδα, αντίθετα με το σύνολο της Ε.Ε., από το 2003 έως το 2011, οι άνεργοι είναι η ομάδα του πληθυσμού που καταγράφει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στις δραστηριότητες διά βίου μάθησης. Ωστόσο, το 2012 και 2013, παρατηρείται ένα μικρό, αλλά αξιοσημείωτο για τα ελληνικά δεδομένα, προβάδισμα του ποσοστού εργαζομένων έναντι των ανέργων. Κατά την περίοδο αυτή, η επισφάλεια της εργασίας, σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, αλλά και η υλοποίηση σημαντικών προγραμμάτων που στόχο είχαν τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας για εργαζόμενους σε διάφορους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, μπορεί να συνέβαλλε στη μικρή αλλά σημαδιακή αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων που συμμετέχουν σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης, έναντι των ανέργων.

Πώς εμφανίζονται τα ποσοστά αυτά σε άλλες χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά και Νότου; Σύμφωνα, με τα στοιχεία της Eurostat, η συμμετοχή εργαζομένων και ανέργων σε χώρες με υψηλά ποσοστά διά βίου μάθησης, ποικίλει από χώρα σε χώρα (βλέπε Διάγραμμα 5). Στη Δανία, τα ποσοστά μεταξύ εργαζομένων και ανέργων που συμμετέχουν σε δράσεις διά βίου μάθησης, είναι παραπλήσια, σε αντίθεση με τη Φινλανδία όπου οι εργαζόμενοι έχουν στη διάρκεια των δέκα ετών σαφές προβάδισμα στη συμμετοχή σε ΔΒΜ έναντι των ανέργων, όπως επίσης και στην Ολλανδία, όπου υπερτερούν αλλά με μικρότερη διαφορά οι εργαζόμενοι. Στη Σουηδία από την άλλη, οι άνεργοι είναι αυτοί που καταγράφουν το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής σε δραστηριότητες εκπαίδευσης-κατάρτισης, ποσοστό που σημειώνει ραγδαία αύξηση, μεταξύ 2010 και 2013.² Το ίδιο ισχύει και στην Αυστρία, όπου οι άνεργοι εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής,³ σε αντίθεση με τη Γερμανία που κατά την τελευταία δεκαετία οι εργαζόμενοι είναι σταθερά το μεγαλύτερο «κοινό» των δραστηριοτήτων διά βίου μάθησης.

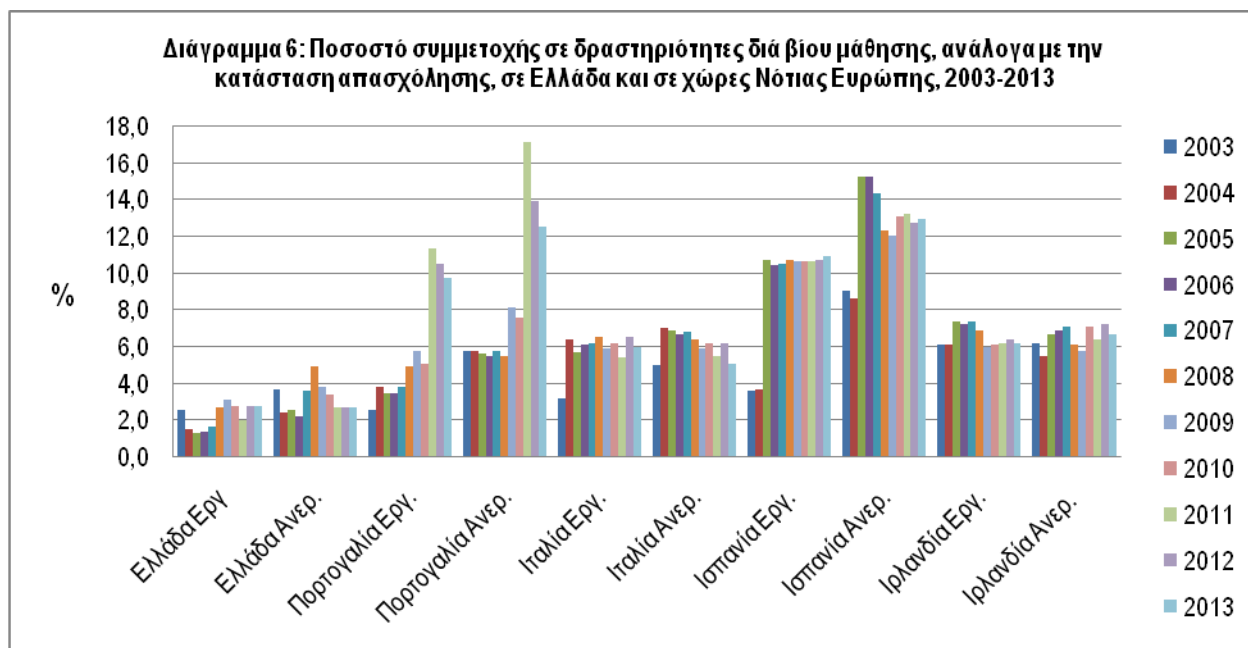
Όσον αφορά τα ποσοστά των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου διαπιστώνεται ότι στην Πορτογαλία, τα τελευταία τρία χρόνια αυξάνονται με ταχείς ρυθμούς τόσο τα ποσοστά των εργαζομένων όσο και των ανέργων που επωφελούνται των δράσεων εκπαίδευσης-κατάρτισης, κυρίως όμως των εργαζομένων τα οποία είναι και τα υψηλότερα μεταξύ όλων των χωρών του Νότου, αλλά και της Ιρλανδίας. Στη γειτονική Ιταλία, έως το 2007, τα ποσοστά συμμετοχής σε δράσεις κατάρτισης ήταν υψηλότερα για τους άνεργους απ' ό,τι για τους εργαζόμενους. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια και σε αυτή τη χώρα οι εργαζόμενοι φαίνεται να συμμετέχουν ολοένα και περισσότερο σε εκπαίδευση – κατάρτιση, από ότι οι άνεργοι.

²Η ανεργία στη Σουηδία μεταξύ 2008-2009, αυξήθηκε από 6,2% στο 8,3% και τα τελευταία δύο χρόνια (2012 & 2013) σταθεροποιήθηκε στο 8%.

³Η Αυστρία, έχει το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας σε όλη την Ευρώπη με 4,9% το 2013 (όσο δηλαδή και το 2004) και ακολουθείται από τη Γερμανία με 5,3% το 2013 από 10, 5% το 2004!!

Πηγή : Eurostat, 2014

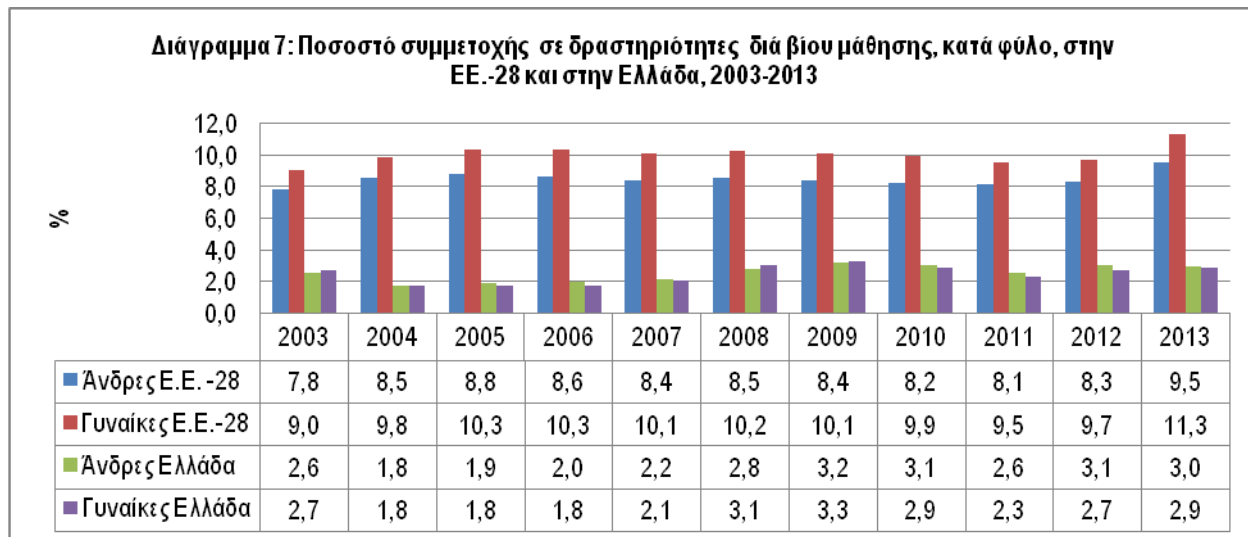

Πηγή : Eurostat, 2014

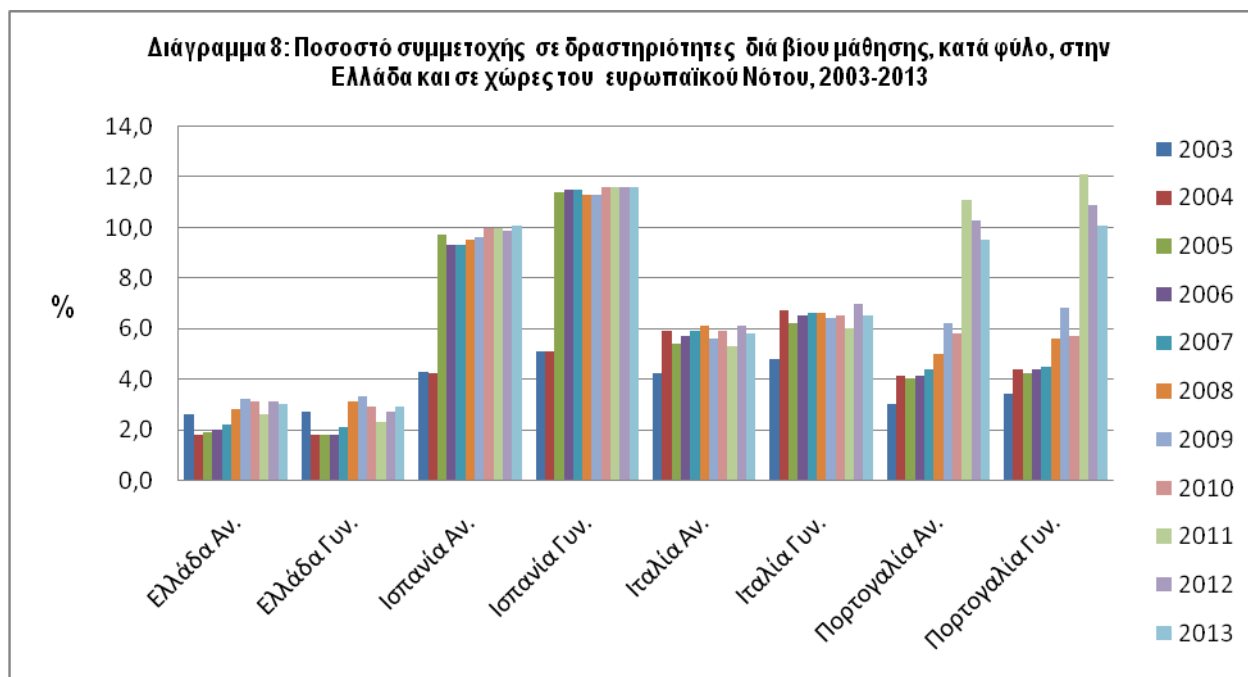
4. Συμμετοχή σε ΔΒΜ και φύλο

Μία άλλη αξιοσημείωτη διαφορά που παρουσιάζουν τα ποσοστά συμμετοχής από χώρα σε χώρα της Ε.Ε.-28 είναι αυτή που αφορά τη συμμετοχή με βάση το φύλο. Σε γενικές γραμμές,

από τα στοιχεία της EUROSTAT (Διάγραμμα 7), διαπιστώνεται, ότι ενώ στην Ε.Ε.-28, οι γυναίκες έχουν το προβάδισμα στη συμμετοχή σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης, στην Ελλάδα υπερτερούν, αν και με πολύ μικρή διαφορά στα επτά από τα δέκα χρόνια, οι άνδρες.

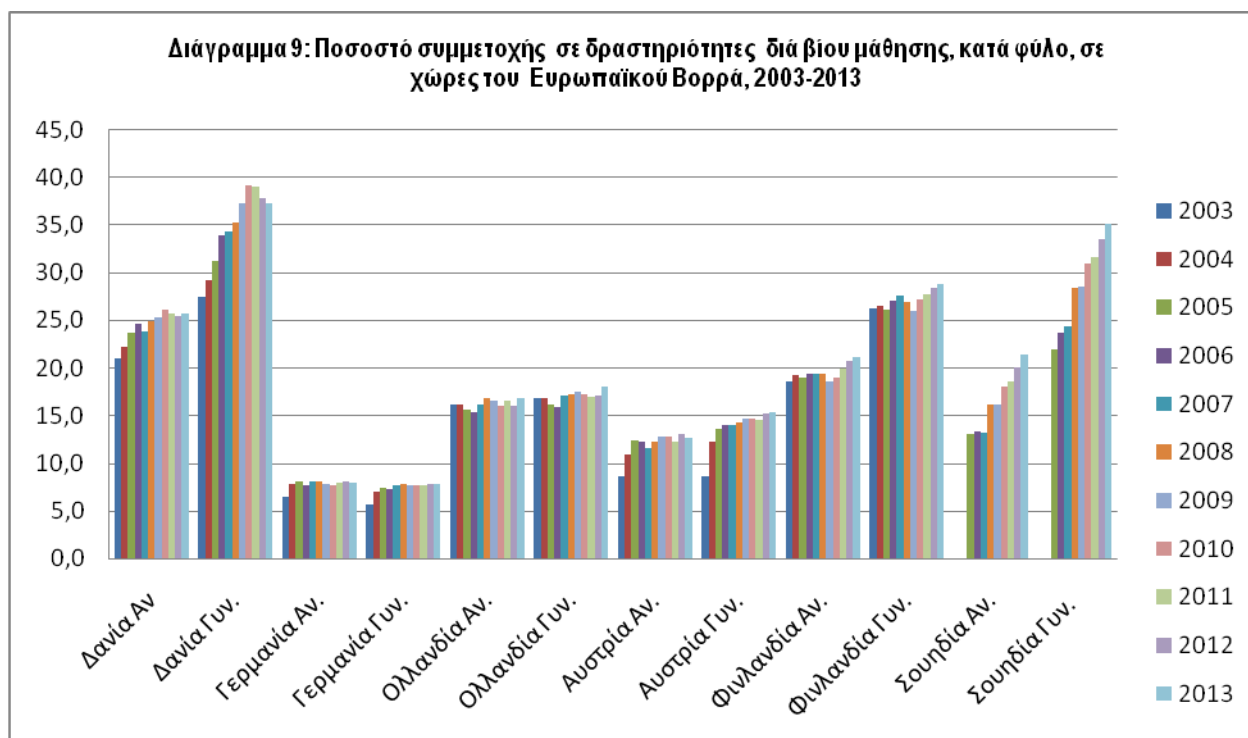
Πηγή : Eurostat, 2014

Πηγή : Eurostat, 2014

Η σύγκριση των ποσοστών αυτών μεταξύ των χωρών του Νότου δείχνει ότι και σε αυτές το προβάδισμα της συμμετοχής στην εκπαίδευση-κατάρτιση το έχουν οι γυναίκες, περισσότερο

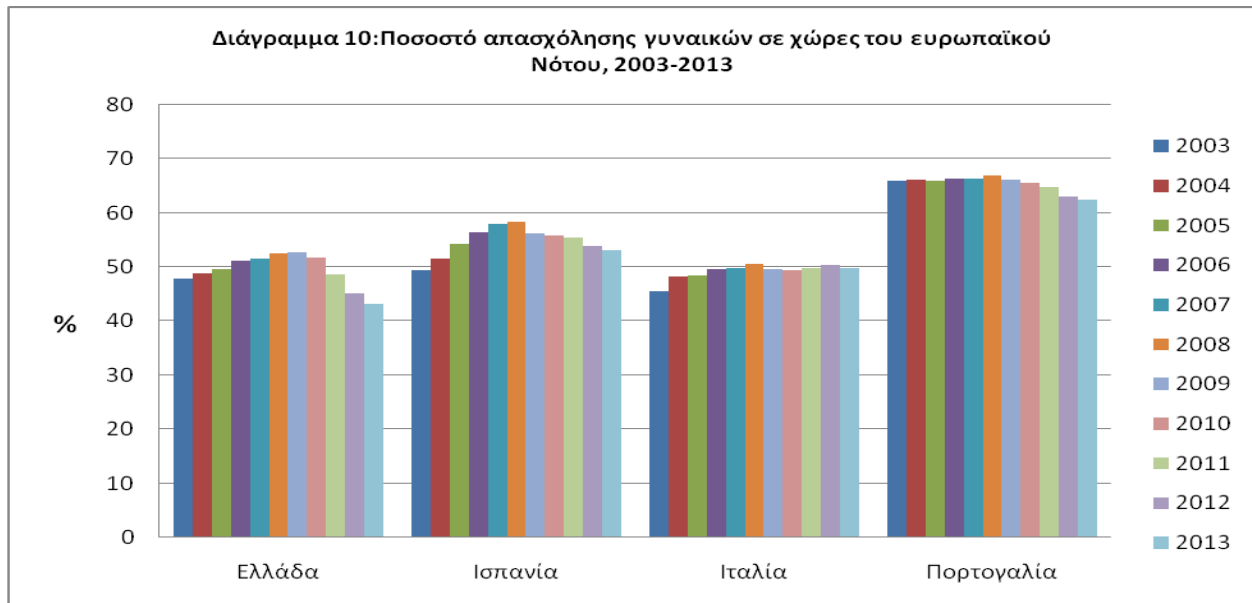
στην Ισπανία και λιγότερο στην Ιταλία. Όσον αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στις χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά, η Γερμανία και η Ολλανδία έχουν μια ισόρροπη συμμετοχή ανδρών-γυναικών καθ' όλη τη διάρκεια των 10 ετών, ενώ στη Δανία, τη Σουηδία, τη Φινλανδία και την Αυστρία, η συμμετοχή των γυναικών είναι αρκετά μεγαλύτερη των ανδρών και με τάσεις συνεχούς αύξησης.

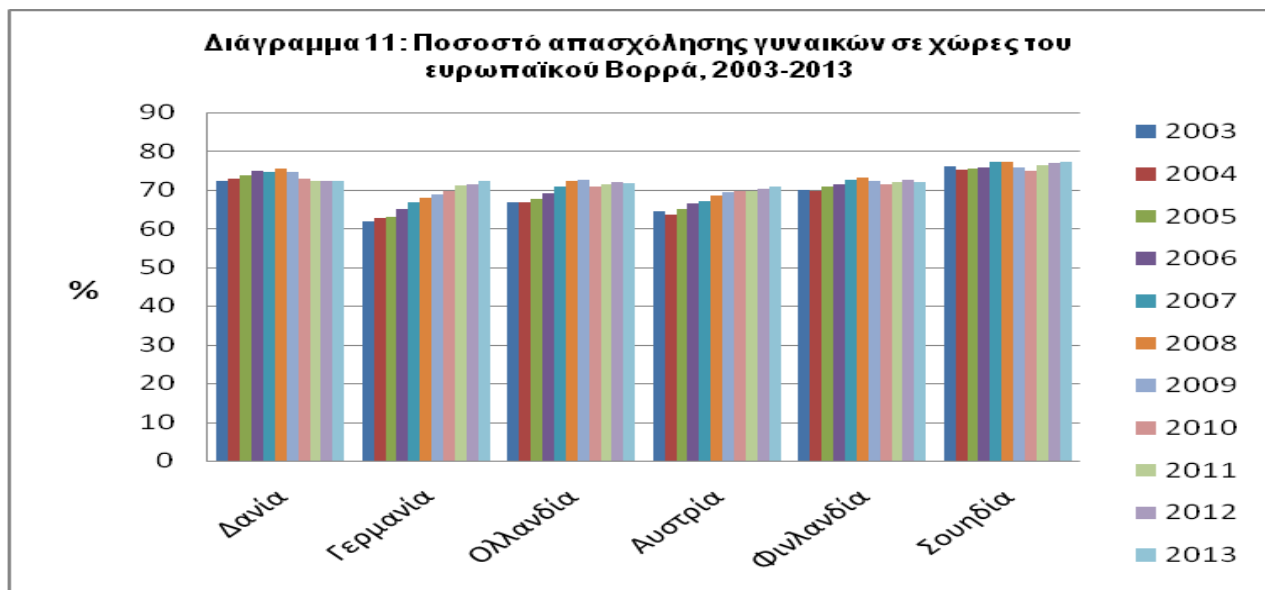
Πηγή : Eurostat, 2014

Σε αυτό το σημείο αξίζει να επισημανθεί μια διαπίστωση: όσο υψηλότερα είναι τα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών (Διαγράμματα 10 & 11) τόσο υψηλότερη είναι και η συμμετοχή τους σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης. Για παράδειγμα, από τις χώρες του Νότου η Πορτογαλία έχει τα υψηλότερα ποσοστά γυναικείας απασχόλησης και ακολουθείται από την Ισπανία, ενώ η Ιταλία και η Ελλάδα, έχουν στη διάρκεια των δέκα ετών τα χαμηλότερα ποσοστά. Βέβαια, η πιθανή σχέση αυτών των δύο παραμέτρων θα πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω, γιατί στις αυξομειώσεις του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών δεν φαίνεται να υπάρχει πάντα αντίστοιχη αυξομείωση στα ποσοστά συμμετοχής στη ΔΒΜ. Για παράδειγμα, όταν μειώνεται το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών στην Πορτογαλία μειώνεται και το ποσοστό συμμετοχής τους σε δράσεις διά βίου μάθησης, ενώ στις άλλες χώρες του Νότου φαίνεται να μην επηρεάζεται (π.χ. Ισπανία Ελλάδα, Ιταλία).

Από τις χώρες του Βορρά, η Δανία καταγράφει την ίδια «συμπεριφορά» με την Πορτογαλία, δηλαδή, παράλληλα με τη μικρή μείωση των ποσοστών απασχόλησης των γυναικών σημειώνεται και μικρή μείωση των ποσοστών της συμμετοχής τους στις δραστηριότητες ΔΒΜ. Ωστόσο, στη Γερμανία η σημαντική αύξηση της απασχόλησης των γυναικών δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχη αύξηση των ποσοστών συμμετοχής σε εκπαιδευση-κατάρτιση.

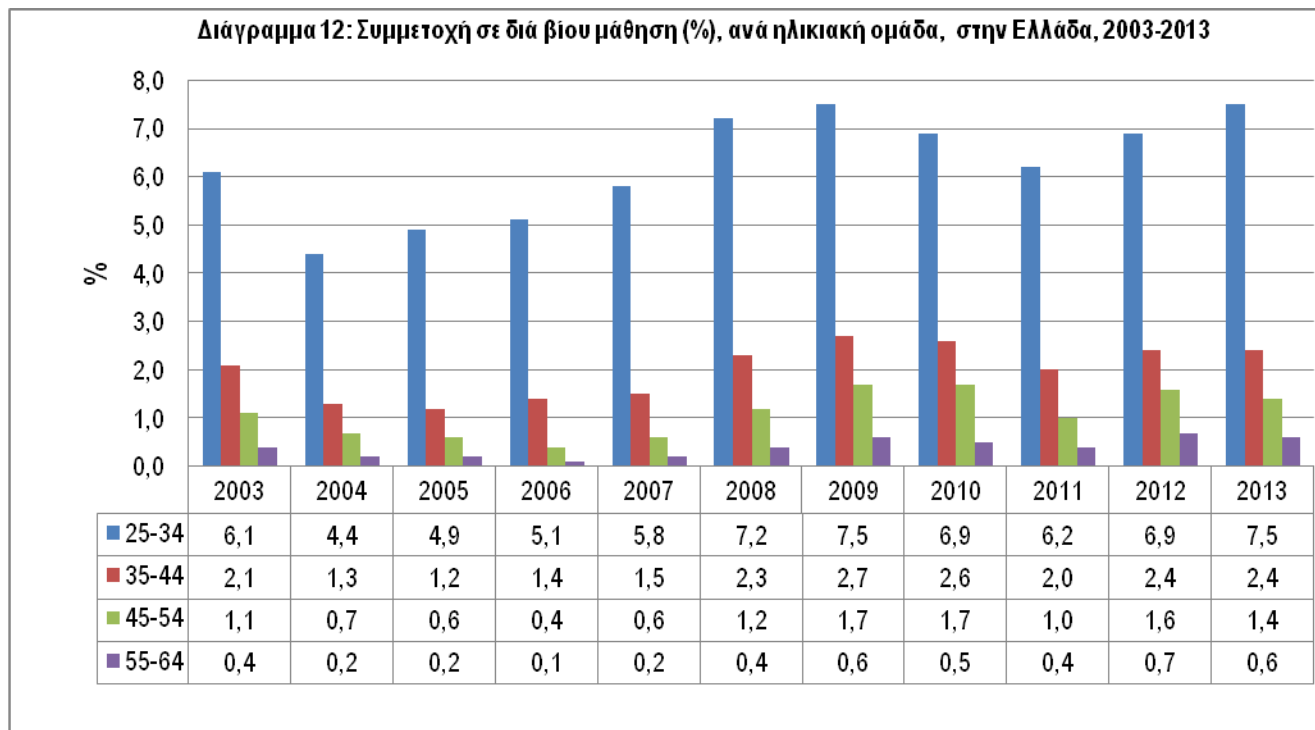
Πηγή : Eurostat, 2014

Πηγή : Eurostat, 2014

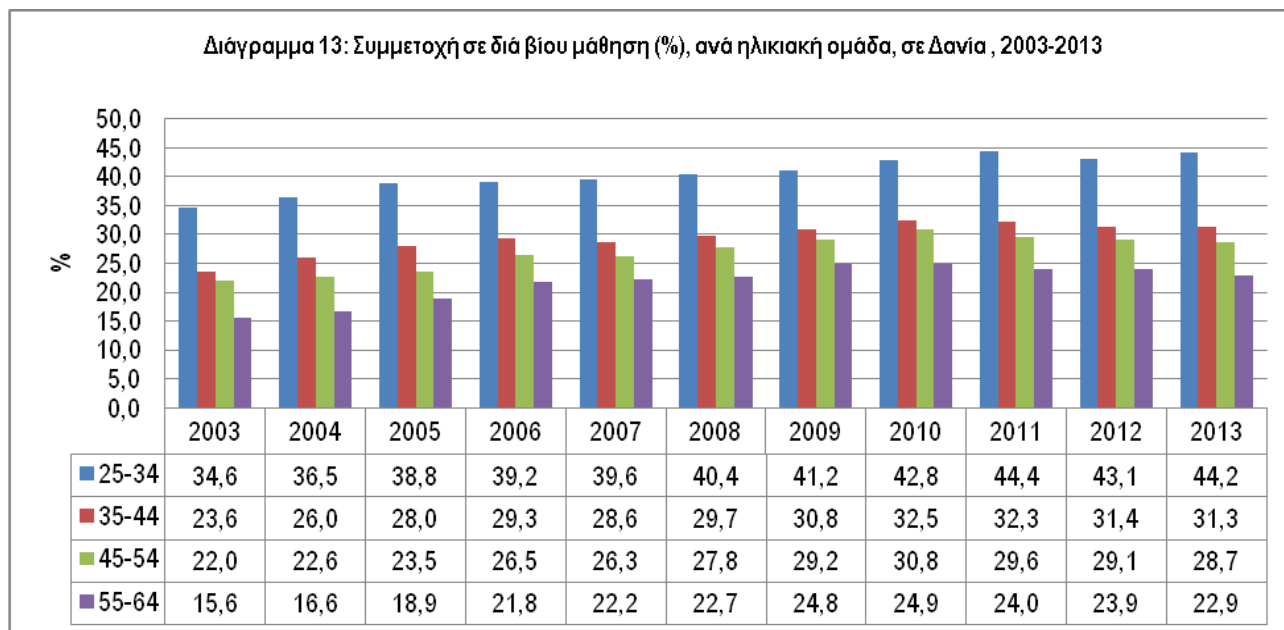
5. Συμμετοχή σε ΔΒΜ και ηλικία

Η ηλικιακή κατηγορία είναι επίσης ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τη συμμετοχή σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης. Όπως, διαπιστώνεται από το Διάγραμμα 12, στην Ελλάδα, καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας, τα άτομα της ηλικιακής ομάδας 25-34, είναι οι πιο φανατικοί «καταναλωτές» δραστηριοτήτων εκπαίδευσης-κατάρτισης, με δεύτερη ισχυρότερη, αλλά σε μεγάλη απόσταση από την πρώτη, αυτή των 35-44 ετών.

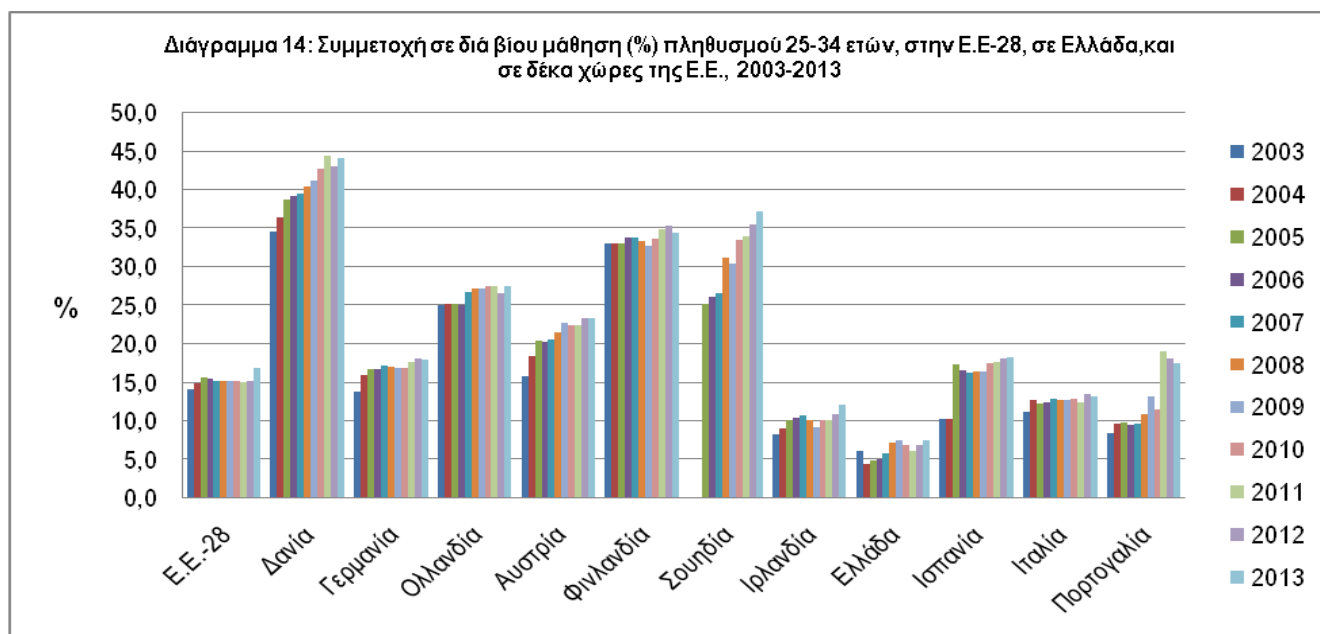

Πηγή : Eurostat, 2014

Οι επόμενες ηλικιακές ομάδες, καταγράφουν πολύ μικρή συμμετοχή στη διά βίου μάθηση, είτε είναι τυπική, είτε μη τυπική, γεγονός που οδηγεί αβίαστα στο συμπέρασμα, ότι οι «ώριμοι» ηλικιακά Έλληνες και Ελληνίδες απέχουν συστηματικά από οποιασδήποτε μορφής εκπαιδευτική δραστηριότητα. Βέβαια, θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι από το 2008 και μετά, καταγράφεται μια ελάχιστη αύξηση στα σχετικά ποσοστά, με υψηλότερο έως σήμερα δείκτη της δεκαετίας, στο 2012. Το υψηλό ποσοστό συμμετοχής στην ηλικιακή ομάδα 25-34 ετών οφείλεται αναμφίβολα στην παρακολούθηση, κυρίως, μεταλυκειακής, μη υποχρεωτικής τυπικής εκπαίδευσης, όπως μεταπτυχιακών προγραμμάτων, που στόχο έχουν να βελτιώσουν τη θέση των ατόμων αυτών στην αγορά εργασίας ή την προσβασιμότητα σε αυτή.

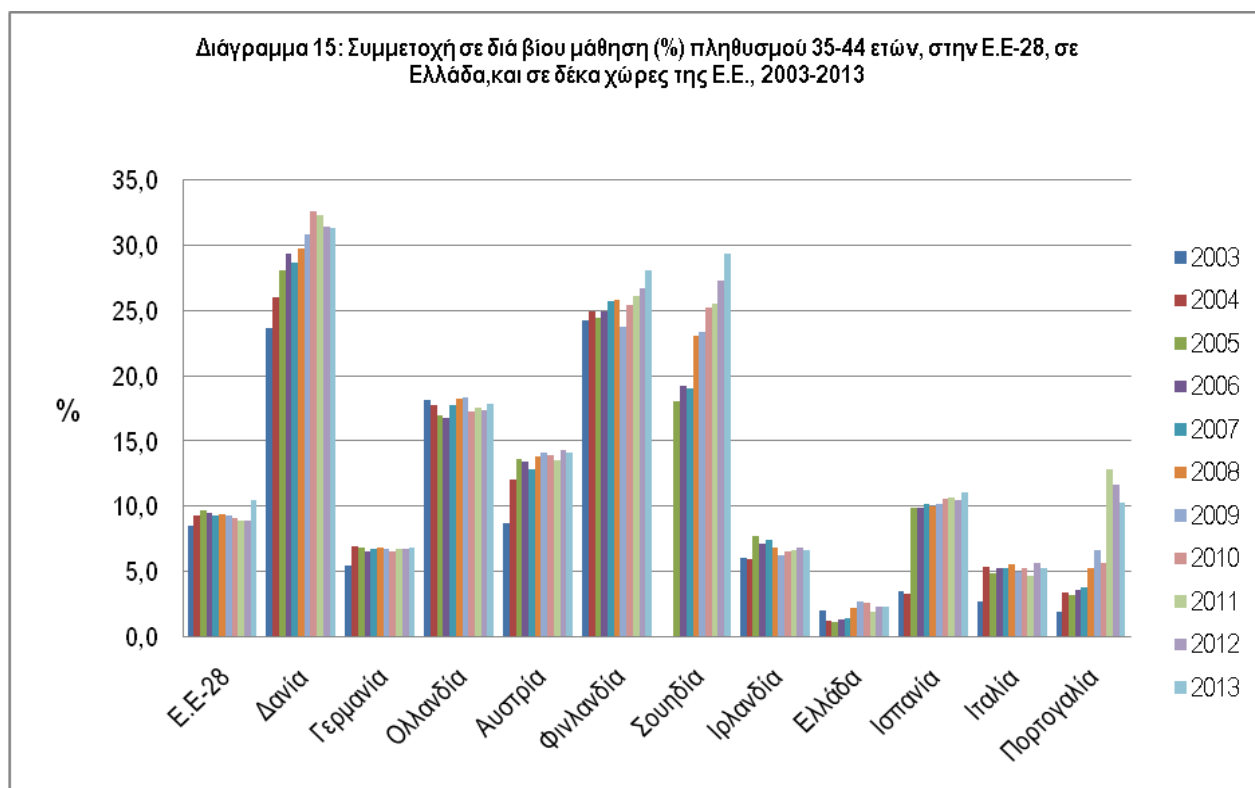
Πηγή : Eurostat, 2014

Πηγή : Eurostat, 2014

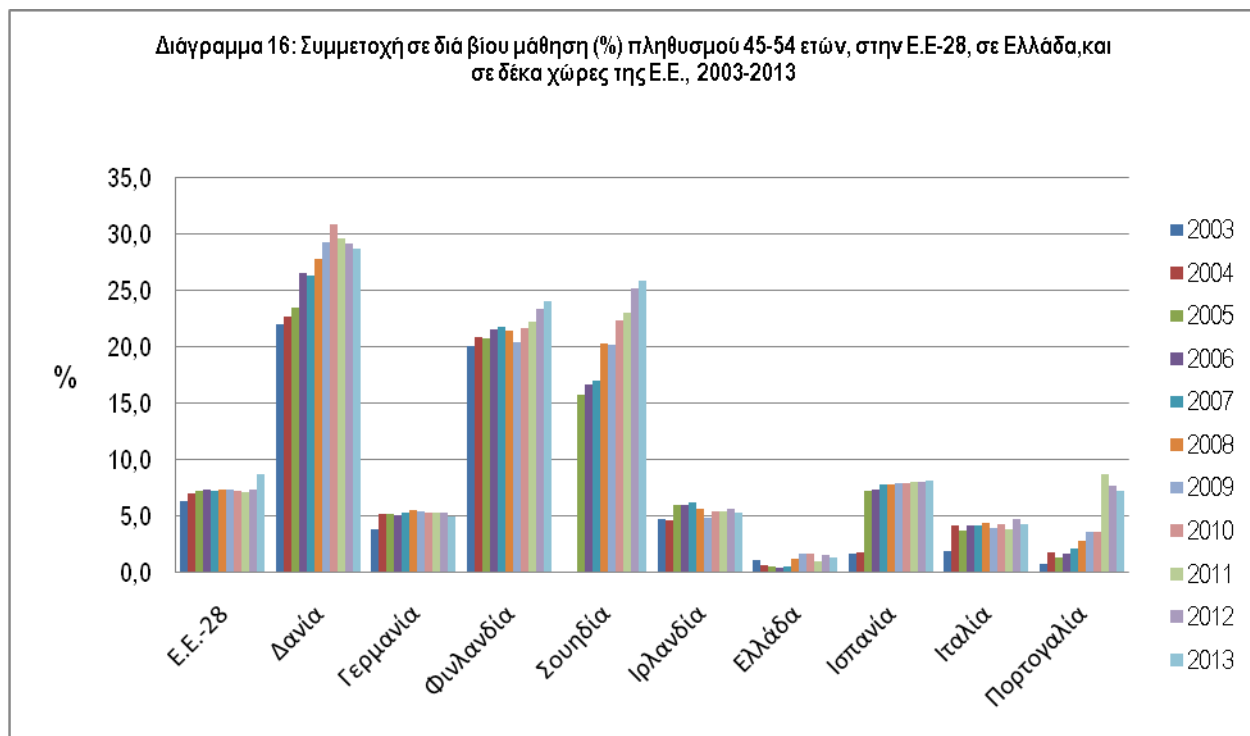
Αν ωστόσο συγκρίνουμε τα ποσοστά που καταγράφονται στην Ελλάδα με τα αντίστοιχα Νότιων και Βόρειων ευρωπαϊκών χωρών διαπιστώνεται ότι είναι τα χαμηλότερα εξ αυτών. Οι Σκανδιναβικές χώρες κρατούν και εδώ την πρωτοκαθεδρία, ενώ από τις χώρες του Νότου προηγείται η Ισπανία.

Από τα διαγράμματα που ακολουθούν (14, 15, 16) συμπεραίνεται ότι σε όλες τις υπό εξέταση χώρες, τα συνολικά ποσοστά συμμετοχής σε δραστηριότητες ΔΒΜ, μειώνονται σημαντικά όσο περνάμε σε μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Βέβαια, στις χώρες όπου η εκπαίδευση-κατάρτιση είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη, όπως στις Σκανδιναβικές χώρες, παρατηρούνται υψηλά ποσοστά συμμετοχής και στον μεγάλης ηλικίας πληθυσμό, σε αντίθεση με τις χώρες της Νότιας Ευρώπης. Στη Δανία, για παράδειγμα (Διάγραμμα 13), το 2013 η συμμετοχή της ηλικιακής ομάδας 55-64 αγγίζει το 22,9% ενώ στην Ελλάδα μόλις το 0,6% ή στην Ισπανία το 5,2% του πληθυσμού αυτού.

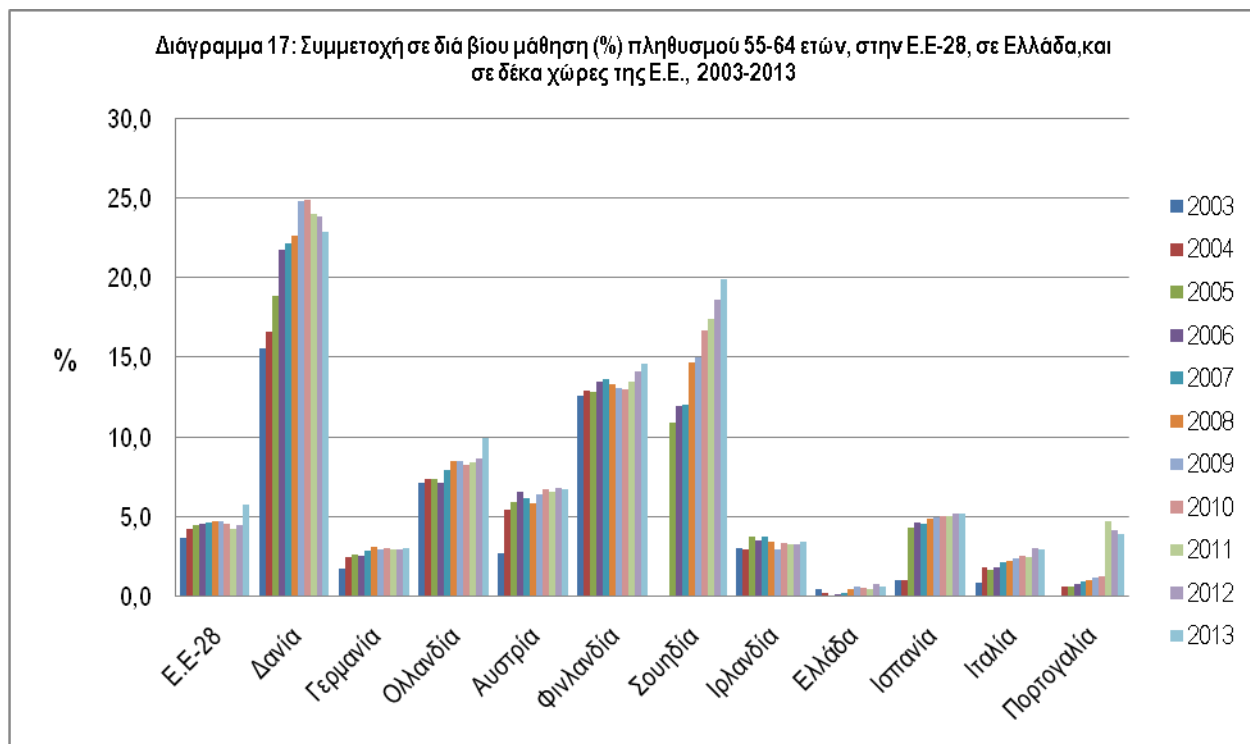

Πηγή : Eurostat, 2014

Χαρακτηριστικό είναι ότι στη Γερμανία, που για πολλούς θεωρείται η χώρα-πρότυπο στη σύνδεση εκπαίδευσης-κατάρτισης-απασχόλησης, σημειώνονται ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής σε δραστηριότητες ΔΒΜ από την ηλικιακή κατηγορία των 35 και μετά. Τα ποσοστά μάλιστα είναι μικρότερα και από αυτά μερικών Νοτίων χωρών, όπως της Ισπανίας και της Πορτογαλίας.

Πηγή : Eurostat, 2014

Πηγή : Eurostat, 2014

6. Συμπερασματικές παρατηρήσεις

- ✚ Η Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία κατέχει μία από τις τελευταίες θέσεις στην Ευρώπη (αλλά και στη Νότια Ευρώπη) στη συμμετοχή των ενηλίκων σε ΔΒΜ
- ✚ Οι Σκανδιναβικές χώρες, από την άλλη, καταγράφουν την ίδια περίοδο τα πιο υψηλά ποσοστά συμμετοχής σε δράσεις ΔΒΜ, με πρώτη τη Δανία, μεταξύ των Ε.Ε.-28
- ✚ Σημαντική πρόοδο πέτυχαν οι χώρες της Ιβηρικής χερσονήσου, στις οποίες σημειώνονται πλέον υψηλά ποσοστά συμμετοχής στην εκπαίδευση-κατάρτιση και μάλιστα έχουν ανοδικές τάσεις. Η Πορτογαλία παρουσιάζει την καλύτερη εξέλιξη, από όλες τις χώρες της Νοτίου Ευρώπης τα τελευταία τρία χρόνια.
- ✚ Τα ποσοστά συμμετοχής σε δραστηριότητες ΔΒΜ ανάλογα με την εργασιακή κατάσταση των συμμετεχόντων (εργαζόμενος, άνεργος) δεν φαίνεται ότι μπορεί να «ομαδοποιηθεί» βάσει της προσέγγισης Βορράς –Νότος. Στην Ελλάδα, μέχρι πρόσφατα, οι άνεργοι ήταν το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων, αλλά το ίδιο επίσης ισχύει και για τη Σουηδία ή την Αυστρία. Διαφαίνεται, ωστόσο, μια τάση αύξησης της συμμετοχής εργαζομένων σε εκπαίδευση- κατάρτιση σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες.
- ✚ Η ηλικία επηρεάζει ιδιαίτερα τη συμμετοχή σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης ανεξαρτήτως χώρας, αν και τα σχετικά ποσοστά μεταξύ των χωρών έχουν μεγάλη απόκλιση. Οι νεότεροι συμμετέχουν, όπως αναμένεται, περισσότερο από τα μεγαλύτερης ηλικίας άτομα σε εκπαίδευση – κατάρτιση. Στις χώρες, ωστόσο με υψηλά ποσοστά στη ΔΒΜ (Σκανδιναβικές χώρες) ο πληθυσμός 35-64 ετών, συμμετέχει πολύ περισσότερο από τις άλλες σε δράσεις εκπαίδευσης-κατάρτισης.
- ✚ Το φύλο, επίσης, φαίνεται να παίζει ένα ρόλο, αφού οι γυναίκες στην Ε.Ε.-28 συμμετέχουν περισσότερο από τους άνδρες στα μονοπάτια της μάθησης. Η Ελλάδα, ήταν έως πριν από λίγα χρόνια η εξαίρεση. Τα τελευταία τρία χρόνια σημειώνεται μια εξισορρόπηση της συμμετοχής μεταξύ ανδρών και γυναικών, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
- ✚ Η Ελλάδα για να μπορέσει να αυξήσει τη συμμετοχή του πληθυσμού της από 25 έως 64 ετών στη διά βίου μάθηση αλλά και να επωφεληθεί από αυτήν σε όλα τα επίπεδα, ως οικονομία και ως κοινωνία, θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη έμφαση και να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις στην εκπαίδευση, αλλά κυρίως

στην κατάρτιση, του μεγαλύτερης ηλικίας πληθυσμού, ανεξαρτήτως φύλου και εργασιακής κατάστασης.

«Οι αναλφάβητοι του 21ου αιώνα δεν θα είναι εκείνοι που δεν ξέρουν γραφή και ανάγνωση, αλλά εκείνοι που δεν μπορούν να μάθουν, να ξεμάθουν και να ξαναμάθουν». (Alvin Toffler)

Συντακτική Επιτροπή

Καθηγητής Κ. Π. Αναγνωστόπουλος Πρόεδρος-Γενικός Διευθυντής

Σ. Π. Γαβρόγλου, PhD Διευθυντής

Ο. Καμινιώτη, PhD Διευθύντρια

Χ. Παϊδούση, PhD Διευθύντρια

Άρθρα, μελέτες, σχόλια κ.λπ. εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις του συντάκτη ή των συντακτών τους. Περιεχόμενα αυτής της έκδοσης μπορούν να αναπαραχθούν εν μέρει, εξαιρουμένων των εμπορικών σκοπών, εφόσον υπάρξει ρητή αναφορά στην πηγή. Για την αναπαραγωγή ολόκληρου του εγγράφου απαιτείται προηγούμενη άδεια από το ΕΙΕΑΔ.

ΕΘΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ 6-8

111 41 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210-2120700

ΦΑΞ: 210-2285122

e-mail: info@eiead.gr

www.eiead.g

